

Sastavljanje i predaja godišnjih financijskih izvještaja u FINA-u za 2023.

Branka Viduka, dipl. oec.

Obveznici poreza na dobit dužni su sastaviti i predati u Finu godišnji financijski izvještaj (GFI) za statističke i druge potrebe, najkasnije do 30. travnja 2024. godine, za kalendarsku 2023. godinu. Također, obveznici poreza na dobit iz čl. 4., st. 2. Zakona o računovodstvu (Nar. nov., br. 78/15 do 82/23 – u nastavku teksta: Zakon), a to su: trgovačka društva određena propisima koji uređuju trgovačka društva, podružnice poduzetnika u RH sa sjedištem u drugoj državi članici ili trećoj državi, te poslovne jedinice poduzetnika iz RH sa sjedištem u drugoj državi članici ili trećoj državi ako prema propisima te države ne postoji obveza vođenja poslovnih knjiga niti sastavljanja financijskih izvještaja i poslovne jedinice poduzetnika iz druge države članice ili treće države, koji su obveznici poreza na dobit sukladno propisima koji uređuju poreze, dužni su radi javne objave sastaviti i predati u Finu GFI i ostalu propisanu dokumentaciju sukladno članku 30. Zakona u roku od šest mjeseci po isteku poduzetnikove poslovne godine, a obveznici konsolidacije i konsolidirani GFI i ostalu propisanu dokumentaciju za javnu objavu u roku od devet mjeseci po isteku poslovne godine. Obveznici koji nisu poslovno aktivni te u poslovnim knjigama nemaju evidentiranu imovinu ni obveze dužni su, umjesto GFI-a, u Finu do 30. travnja 2024. g. za 2023. g. predati Izjavu o neaktivnosti.

1. Uvod

Financijski izvještaj obveznici sastavljaju na kreiranim obrascima, sadržajno propisanim od strane regulatora odgovarajućim podzakonskim aktima. Za poduzetnike iz realnoga sektora (GFI-POD) strukturu i sadržaj Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (Nar. nov., br. 144/20 do 15/23) propisao je ministar financija na prijedlog Odbora za standarde financijskoga izvještavanja dok je struktura i sadržaj GFI-a za poduzetnike iz financijskoga sektora propisana od strane Hrvatske narodne banke (HNB) i Hrvatske agencije za nadzor financijskih institucija (HANFA),

Sadržaj obrazaca godišnjih financijskih izvještaja za poduzetnike iz realnog sektora, nepromijenjen je za 2023. g. u odnosu na obrasce korištene za 2022. godinu. Za poduzetnike iz financijskog sektora sadržajno su promijenjeni obrasci za: Društva za osiguranje i reosiguranje, Mirovinska osiguravajuća društva, Središnje klirinško depozitarno društvo (SKDD) i dodan je jedan novi obrazac za Središnje druge ugovorne strane. Obzirom na potrebe koje se predajom ovih izvještaja trebaju zadovoljiti tj. potrebe institucija koje se koriste podacima iz propisanih izvještaja, uz bilancu i račun dobiti i gubitka

kreiran je i obrazac dodatni podaci. Ovaj obrazac sadrži analitički razrađene određene pozicije iz bilance i računa dobiti i gubitka, kreirane isključivo prema potrebama nadležnih institucija koje se koriste podacima iskazanim u godišnjim financijskim izvještajima. Sadržaj dodatnih podataka za poduzetnike iz realnog i financijskog sektora propisan je Pravilnikom o obliku i sadržaju dodatnih podataka za statističke i druge potrebe (Nar. nov., br. 2/17 i 158/23) i nepromijenjen je u odnosu na sadržaj prema kojemu su obveznici popunjavali dodatne podatke za 2022. godinu.

Kako je prethodno navedeno, u odnosu na 2022. g. neki od propisanih obrazaca su sadržajno izmijenjeni, međutim **radi promjene valute iskazivanja podataka u godišnjim financijskim izvještajima, izmijenjeni su svi obrasci za izvještajnu 2023. godinu.** Obzirom da je od 1. siječnja 2023. g. u Republici Hrvatskoj uveden euro kao službena valuta, podaci u godišnjim financijskim izvještajima koji se za statističke i druge potrebe popunjavaju za razdoblje od 1.01. do 31.12. 2023. g., odnosno za javnu objavu za razdoblje od početka do okončanja poduzetnikove poslovne godine, iskazuju se u eurima, sukladno članku 72., Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (Nar. nov., br. 57/22 i 88/22)

2. Obveza sastavljanja i predaje godišnjih financijskih izvještaja

Zakonom o računovodstvu propisana je obveza sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja za statističke i druge potrebe svim obveznicima poreza za dobit. Poduzetnicima iz članka 4., stavka 2. Zakona, osim sastavljanja i predaje GFI-a za statističke i druge potrebe propisana je obveza javne objave GFI-a i ostale propisane dokumentacije.

2.1. Obveza sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja za statističke i druge potrebe

Obveznici sastavljanja i predaje u Finu godišnjih financijskih izvještaja za statističke i druge potrebe su poduzetnici prema članku 4., stavku 2. Zakona o računovodstvu (trgovačka društva određeni propisima koji uređuju trgovačka društva, podružnice poduzetnika u RH sa sjedištem u drugoj državi članici ili trećoj državi, te poslovne jedinice poduzetnika iz RH sa sjedištem u drugoj državi članici ili trećoj državi ako prema propisima te države ne postoji obveza vođenja poslovnih knjiga niti sastavljanja financijskih izvještaja i poslovne jedinice poduzetnika iz druge države članice ili treće države, koji su obveznici poreza na dobit sukladno propisima koji uređuju poreze) te druge pravne i fizičke osobe, sukladno članku 4., stavku 3. Zakona o računovodstvu, koje su obveznici poreza na dobit prema propisima koji uređuju poreze.

Dostava financijskih izvještaja za statističke i druge potrebe u Finu propisana je člankom 32. Zakona o računovodstvu. Obveznici su godišnji financijski izvještaj za statističke i druge potrebe dužni sastaviti za odgovarajuću kalendarsku godinu. Tako za 2023. g. obveznici popunjavaju bilancu, račun dobiti i gubitka i dodatne podatke za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. g. i dužni su ga dostaviti u Finu najkasnije do 30. travnja 2024. g. Poduzetnici kojima se poslovna godina razlikuje od kalendarske, dužni su podatke u godišnjem financijskom izvještaju prilagoditi kalendarskome razdoblju te u istome roku, do 30. travnja, dostaviti izvještaj za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. g. Izvještaji koje obveznici dostave nakon propisanoga roka neće ući u obradu za statističke potrebe što znači da obveznik nije ispunio obvezu propisanu Zakonom o računovodstvu.

Osим društava koja redovno posluju, godišnje financijske izvještaje za statističke i druge potrebe dužna su predavati i društva u stečaju / likvidaciji. Društva nad kojima je tijekom promatrane godine pokrenut stečajni / likvidacijski postupak za tu godinu predaju jedan godišnji financijski izvještaj za statističke i druge potrebe te jedan puta ispunjavaju dodatne podatke. U financijskome izvještaju, koloni tekućega i prethodnoga razdoblja trebaju objediniti podatke o poslovanju prije i za vrijeme stečajnog ili likvidacijskog postupka.

U slučajevima statusnih promjena (spajanje, pripajanje), obveznik koji nastavlja s poslovanjem sastavlja samo jedan izvještaj za statističke i druge potrebe, a isti mora sadržavati podatke koji se odnose na razdoblje od početka godine do zadnjeg dana izvještajnog razdoblja, odnosno uključuje podatke svih društava sudionika statusne promjene. GFI za statističke i druge potrebe obvezni su sastaviti i poduzetnici koji radi statusne promjene gube pravnu osobnost, tj. predaju GFI s oznakom vrste izvještaja 40 za razdoblje od 1.01. do dana koji prethodi nastanku statusne promjene u roku propisanome čl. 32..

Društva nad kojima je pokrenut skraćeni postupak brisanja bez pokretanja likvidacije u obvezi su predati GFI za statističke i druge

potrebe, pod pretpostavkom da im je poslovna godina jednaka kalendarskoj, u obrascu za statističke i druge potrebe upisuju oznaku vrste izvještaja 10, odnosno 11 ako se poduzetnikova poslovna godina razlikuje od kalendarske. Izvještaj se u tom slučaju sastavlja za razdoblje od 1. siječnja do dana brisanja društva iz sudskoga registra, a sukladno upisanome datumu kraja razdoblja, u polje za upis broja mjeseci poslovanja upisuje se i odgovarajući broj mjeseci.

Podružnice poduzetnika sa sjedištem u drugoj državi članici Europske unije obvezne su predavati godišnji financijski izvještaj za statističke i druge potrebe u standardnom obliku, na propisanom obrascu, dok prema čl. 30. st. 10. Zakona o računovodstvu za javnu objavu predaju dokumentaciju osnivača podružnice (GFI i revizorsko izvješće ako ono postoji) u nestandardnom obliku, na hrvatskom jeziku i u ovjerenom prijevodu.

Kada u obrascu godišnjega financijskoga izvještaja za upis općih podataka obveznik upiše oznaku 1 – za statističke i druge potrebe ili 3 – statističke i druge potrebe i javna objava, obavezno mora popuniti i obrazac dodatni podaci. Podaci se u obrascu iskazuju u obje kolone (prethodno i tekuće razdoblje), ako je poduzetnik poslovao u oba razdoblja, ako se radi o poduzetniku koji je poslovao samo u tekućem razdoblju tada kolona prethodnoga razdoblja ostaje nepopunjena.

2.2. Obveza sastavljanja izvještaja za javnu objavu

Obveznici javne objave godišnjih financijskih izvještaja su poduzetnici definirani člankom 4., stavkom 2. Zakona o računovodstvu, a obveza je propisana člankom 30. Zakona. Poduzetnici su godišnji financijski izvještaj dužni dostaviti u Finu u roku od šest mjeseci po isteku njihove poslovne godine, odnosno u roku od devet mjeseci za konsolidirani GFI. Uz godišnji financijski izvještaj, za potrebe javne objave poduzetnici su dužni u Finu predati: odluku o prijedlogu raspodjele dobiti ili pokriću gubitka, odluku o utvrđivanju GFI-a, godišnje izvješće ako se radi o velikome ili srednjem poduzetniku te revizorsko izvješće kada je poduzetnik obveznik revizije sukladno članku 20. Zakona o računovodstvu. Upravo radi navedenoga, prije sastavljanja GFI-a za javnu objavu, potrebno je točno utvrditi veličinu poduzetnika prema klasifikaciji propisanoj čl. 5. Zakona o računovodstvu, a sve kako bi se točno odredio sadržaj dokumentacije koju je poduzetnik dužan sastaviti i predati u Registar godišnjih financijskih izvještaja radi javne objave.

ističemo...

Poduzetnici kojima je poslovna godina jednaka kalendarskoj, mogu iskoristiti mogućnost istovremene predaje GFI-a za statističke i druge potrebe te u tom slučaju predaju GFI za 2023. g. do 30. travnja 2024. g., sa oznakom svrhe predaje 3 – statističke i druge potrebe i javna objave. Dok poduzetnici kojima se poslovna godina razlikuje od kalendarske, za statističke i druge potrebe predaju GFI za koji odgovara kalendarskome razdoblju tj. od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. g. do 30. travnja 2024. g., dok za javnu objavu predaju GFI koji odgovara njihovom poslovnom razdoblju i to u roku od šest mjeseci po isteku poslovne godine.

Način izvještavanja u svrhu javne objave za podružnice poduzetnika iz druge države članice EU propisan je čl. 30., st. 10. Zakona o računovodstvu prema kojem u Finu podnose: računovodstvenu

dokumentaciju društva osnivača podružnice, zajedno sa revizijskim izvješćem ako postoji obveza revizije, sastavljenu prema propisima koji reguliraju financijsko izvještavanje u svrhu javne objave u državi članici EU, sjedištu društva osnivača podružnice. Podružnica u tom slučaju, dokumentaciju za javnu objavu u Finu predaje kao jedinstven, nestandardni dokument i obuhvaća svu dokumentaciju koju je u državi sjedištu, osnivač podružnice bio dužan objaviti. Dokumentacija koju podružnica poduzetnika iz druge države članice EU dostavlja u Finu radi javne objave, treba biti predana na hrvatskome jeziku i u ovjerenoj prijevodu.

Poduzetnici koji su GFI dužni sastaviti tijekom poslovne godine, radi pokretanja stečajnoga / likvidacijskoga postupka ili gubitka pravne osobnosti radi statusne promjene, godišnji financijski izvještaj za javnu objavu dužni su dostaviti u roku od 90 dana od nastanka promjene. Pri tome taj GFI sastavljaju za razdoblje od početka poslovne godine do dana koji prethodi nastaloj promjeni i ovisno vrsti promjene u izvještaj upisuju odgovarajuću oznaku vrste izvještaja. Poduzetnik nad kojim je pokrenut stečajni postupak, za razdoblje od početka godine do dana koji prethodi pokretanju stečajnoga postupka, sastavlja GFI sa oznakom vrste izvještaja 21, a za ostatak godine koji obuhvaća razdoblje nakon pokretanja stečajnoga postupka do kraja poslovne godine, sastavljaju GFI sa oznakom vrste izvještaja 20. Poduzetnik nad kojim je pokrenut likvidacijski postupak, za razdoblje od početka poslovne godine, do dana koji prethodi pokretanju likvidacijskoga postupka sastavlja GFI s oznakom vrste izvještaja 31, dok slijedeći GFI za javnu objavu sastavlja za razdoblje nakon pokretanja likvidacije do njezina okončanja tj. za cijelo razdoblje trajanja likvidacijskoga postupka, sa oznakom vrste izvještaja 30. Subjekt koji je sudionik statusne promjene te radi toga gubi pravnu osobnost, dužan je za javnu objavu predati GFI s oznakom vrste izvještaja 40 za razdoblje od početka poslovne godine do dana koji prethodi statusnoj promjeni.

2.3. Mogućnost naknadne izmjena GFI-a predanoga za statističke i druge potrebe i javnu objavu

Poduzetnici koji do roka za predaju GFI-a za statističke i druge potrebe raspolažu potpunom dokumentacijom i za potrebe javne objave, mogu obje zakonski propisane obveze ispuniti istovremeno tj. mogu predati GFI s namjenom predaje 3 – za statističke i druge potrebe i za javnu objavu (podatak o namjeni predaje GFI-a upisuje se na referentnoj stranici u općim podacima). Ako se nakon zaprimanja tako predanoga izvještaja utvrdi potreba za izmjenom podataka u prethodno predanome GFI-u ili izmjenom nekoga od nestandardnih dokumenata predanih uz GFI za potrebe javne objave (Bilješke uz GFI, Odluka o prijedlogu raspodjele dobiti ili pokriću gubitka, Odluka o utvrđivanju GFI-a, Godišnje izvješće, Revizorsko izvješće), poduzetnici trebaju postupiti sukladno propisanoj proceduri za ispravak predane dokumentacije. Ispravak prethodno predanog GFI-a i ostale dokumentacije za javnu objavu može se provesti u nekoj od Fininih poslovnih jedinica ili putem Online servisa za predaju dokumentacije (OSPD). Poduzetnik je u tom slučaju dužan u Finu dostaviti novi GFI sa istom namjenom predaje kao i prethodni puta (namjena 3 – za statističke i druge potrebe i javnu objavu), svu propisanu dokumentaciju za javnu objavu te Izjavu o razlozima izmjene prethodno predanoga GFI-a, u skladu sa čl. 30., st. 8. Zakona. U Izjavi o razlozima izmjene potrebno je obrazložiti razloge izmjene prethodno predanoga izvještaja, a istu potpisuje ovlaštena osoba poduzetnika.

Kada je poduzetnik predao GFI isključivo za potrebe javne objave (na referentnoj stranici s općim podacima uz GFI-a označava svrhu

predaje 2 – za javnu objavu), procedura za ispravak izvještaja predanoga u Finu je ista kao i prethodno navedenome slučaju kada je poduzetnik predao GFI istovremeno za statističke i druge potrebe i za javnu objavu, samo u ovome slučaju u izmijenjenome GFI-u pod svrhom predaje izvještaja upisuje oznaku 2 – za javnu objavu, odnosno uvijek prilikom izmjene upisuje istu svrhu predaje kao i u prethodno predanome izvještaju.

Poduzetnici koji su obveznici javne objave, a do 30. travnja tekuće za prethodnu godinu, dostavljaju GFI samo za statističke i druge potrebe, nakon predaje u Finu taj izvještaj mogu izmijeniti isključivo u slučaju ako grešku utvrde prije zakonski propisanoga roka za predaju, odnosno do zaključenja statističke obrade podataka u Fini.

ističemo...

Nakon toga, izmjena GFI-a predanoga samo za statističke i druge potrebe više nije moguća. Odnosno, obveznik javne objave potrebne izmjene u GFI-u treba provesti u izvještaju kojega će naknadno, u propisanim rokovima, dostaviti za potrebe javne objave.

Druge pravne i fizičke osobe obveznici poreza na dobit prema članu 4., stavku 3. Zakona, koji su obveznici predaje GFI-a isključivo za statističke i druge potrebe, GFI predan u zakonski propisanome roku mogu izmijeniti i nakon isteka zakonski propisanoga roka i po zaključenju statističke obrade, bez podnošenja Izjave o razlozima izmjene, ali uz postojanje valjanoga razloga za izmjenom prethodno predanoga GFI-a. U pravilu je razlog za izmjenu GFI-a nalog Porezne uprave.

3. Način predaje GFI-a u Finu

Obveznici predaje godišnjih financijskih izvještaja za statističke i druge potrebe i javnu objavu izvještaje predaju u Finu, na propisanim obrascima i to u elektroničkom obliku ili na papiru. Godišnji financijski izvještaji za predaju u elektroničkom obliku kreirani su u Excel formatu i dostupni na Fininju web stranici, dok ostalu dokumentaciju za koju struktura i sadržaj nisu propisani: Bilješke uz GFI, Odluka o utvrđivanju GFI-a, Odluka o raspodjeli dobiti ili pokriću gubitka, Godišnje izvješće i Revizorsko izvješće, obveznici predaju na papiru ako dokumentaciju dostavljaju u neku od Fininih poslovnica, odnosno kao PDF dokument kada dokumentaciju učitavaju putem web aplikacije ili putem OSPD-a.

Obveznici godišnje financijske izvještaje i ostalu propisanu dokumentaciju koju dostavljaju uz GFI za javnu objavu, mogu predati:

- putem web aplikacije RGFI koja je dostupna samo za poduzetnike iz realnoga sektora tj. one subjekte koji predaju GFI-POD obrazac. Aplikaciji se pristupa uz korištenje Finina certifikata s dodijeljenim pravima za predaju i potpisivanje godišnjih financijskih izvještaja i ispravno podešenim postavkama na računalu. GFI se u ovom slučaju učitava u Excel formatu, a ostali dokumenti koje je potrebno predati uz GFI za javnu objavu u PDF-u kao skenirani dokument, prethodno potpisan od strane ovlaštene osobe za njegovo potpisivanje.
- osobnom dostavom u bilo koju Fininu poslovnicu, GFI u Excel formatu na CD-u ili USB-u uz ispisanu Referentnu stranicu koja treba biti potpisana od strane ovlaštene osobe ili na papiratom obrascu (nabavljenom u slobodnoj prodaji). Ostalu dokumentaciju koju su obveznici javne objave dužni dostaviti uz GFI, predaju na papiru ili u PDF formatu na CD-u ili USB-u s time da u tom slučaju ti dokumenti trebaju biti potpisani

elektroničkim potpisom od strane ovlaštenih osoba za potpisivanje svakog dokumenta.

- putem Online servisa za predaju dokumentacije (OSPD) uz elektronički potpis upotrebom Fininog digitalnog certifikata, certifikata na osobnoj iskaznici ili drugog digitalnog certifikata, GFI u Excel formatu, a ostale dokumente koje obveznici dostavljaju uz GFI za javnu objavu, predaju u PDF formatu. Usluga RGFI unutar OSPD-a pojednostavljeni je način dostave dokumentacije putem interneta za obveznike predaje godišnjih financijskih izvještaja (GFI) za statističke i druge potrebe i javnu objavu. OSPD-om je podržana predaja svih vrsta obrazaca za poduzetnike iz realnog (GFI-POD) i financijskog sektora (GFI-BAN, GFI-OS-RE, GFI-LD, GFI-FD, GFI-MOD, GFI-UNI, GFI-ZPO, GFI-MD, GFI-DU, GFI-ID, GFI-AIF, GFI-SKDD i GFI-CCP) kao i predaja cjelokupne dokumentacije za javnu objavu. Više o preduvjetima za slanje dokumentacije putem OSPD-a dostupno je na internetskoj stranici Fine: www.fina.hr.

4. Popunjavanje općih podataka uz godišnji financijski izvještaj

Uz obrazac godišnjega financijskog izvještaja, na referentnoj stranici, ako se GFI popunjava u Excelu, odnosno kao poseban dio općih podaci kada se GFI popunjava na papirnatome obrascu, osim osnovnih identifikacijskih podataka o obvezniku (matični broj, matični broj subjekta, naziv, adresa), navedeni su i neki drugi podaci koji prije svega definiraju obveznika, a njihova popunjenost kasnije utječe na način popunjavanja bilance, računa dobiti ili gubitka i dodatnih podataka. Ovisno o vrsti računovodstvenih standarda koje obveznik primjenjuje odabire oznaku HSFI (Hrvatski standardi financijskoga izvještavanja) ili MSFI (Međunarodni standardi financijskoga izvještavanja), često se dešava da obveznici greškom odaberu primjerice MSFI, a obveznici su primjene HSFI-a te im se prilikom daljnega popunjavanja GFI-a javljaju pogreške iz razloga što ne popunjavaju određene pozicije GFI-a koje se odnose na stvarne obveznike primjene MSFI-a. Pri popunjavanju općih podataka bitan je statusu subjekta (redovno poslovanje, stečaj, likvidacija, statusna promjena) jer se prema njemu odabire oznaka vrste izvještaja. Svrha predaje GFI-a (statističke i druge potrebe ili javna objava) također utječe na daljnje popunjavanje izvještaja te ovisno o upisanim podacima određuju obveznost predaje određene dokumentacije uz GFI, odnosno popunjenost određenih podataka u obrascu. Ako je pod svrhom predaje odabrana oznaka 1 – za statističke i druge potrebe ili 3 – za statističke i druge potrebe i javnu objavu, obvezno je popuniti i obrazac dodatni podaci, u protivnome izvještaj neće biti potpun. Također, ako je obveznik pod svrhom predaje odabrao oznaku 2 – javna objava, a popunio dodatne podatke, javiti će se pogreška i u tom slučaju upisane dodatne podatke je potrebno izbrisati iz obrasca. Ono što je bitno napomenuti kod odabira svrhe predaje GFI-a je termin u kojemu je izvještaj s određenom svrhom predaje moguće dostaviti u Finu. Tako je GFI sa upisanom svrhom predaje 1 – za statističke i druge potrebe i svrhom predaje 3 – za statističke i druge potrebe i javnu objavu, moguće predati isključivo do roka propisanoga za predaju GFI-a za statističke i druge potrebe tj. do 30. travnja tekuće za prethodnu kalendarsku godinu. Po isteku toga roka, moguće je predati samo GFI sa oznakom svrhe predaje 2 – za javnu objavu, naravno samo za one subjekte koji su obveznici javne objave. Radi toga poduzetnici trebaju biti osobito pažljivi pri upisivanju svrhe predaje izvještaja iz razloga što ako u roku propisanome za predaju GFI-a za statističke i druge potrebe (do 30. travnja tekuće za prethodnu godinu) greškom predaju samo GFI sa svrhom predaje 2 – za javnu

objavu, naknadno po isteku toga roka (nakon 30. travnja) neće moći predati GFI za statističke i druge potrebe i time će biti u prekršaju.

Pri popunjavanju općih podataka uz GFI obveznici trebaju popuniti i oznaku „Poslovna aktivnost u razdoblju izvještavanja“. Oznaka je uvedena sa svrhom kontrole popunjenosti podataka u propisanim obrascima. Naime, člankom 30., stavkom 9. Zakona o računovodstvu, propisano je da poduzetnici koji tijekom poslovne godine nisu imali poslovnih aktivnosti, niti u poslovnim knjigama imaju evidentirane podatke o imovini i obvezama, do 30. travnja tekuće za prethodnu godinu trebaju u Finu predati Izjavu o neaktivnosti. Međutim, postoji određeni broj poduzetnika koji u izvještajnome razdoblju nisu bili poslovno aktivni, nisu ostvarili niti prihode, niti rashode, ali raspolažu određenom imovinom i obvezama, ti poduzetnici obvezni su sastaviti i predati u Finu godišnji financijski izvještaj. U tom slučaju, u polje „Poslovna aktivnost u razdoblju izvještavanja“ upisuju NE, a popunjavaju samo podatke u bilanci, dok račun dobiti ili gubitka, obzirom da isti nisu ostvareni, ostaje nepopunjen. Isto tako, u obrascu dodatni podaci, trebaju popuniti samo predviđene bilančne pozicije, ako njima raspolažu.

Oznaka vrste izvještaja podatak je uveden radi povezivanja razdoblja izvještavanja sa svrhom predaje godišnjega financijskoga izvještaja, potrebna je prvenstveno pri razlikovanju izvještaja u slučaju kada poduzetnik tijekom poslovne godine, iz razloga nastalih u poslovanju, treba predati više financijskih izvještaja. Pri popunjavanju općih podataka, obveznici često griješe kod odabira oznake vrste izvještaja. **Novoosnovani subjekti** koji su poslovanje započeli tijekom izvještajne godine, pod oznakom vrste izvještaja u GFI-u često upisuju oznaku 11 što nije ispravno jer iako izvještaj predaju za razdoblje kraće od kalendarskoga pod oznakom vrste izvještaja trebaju upisati **oznaku 10** jer oznaku vrste izvještaja 11 upisuju isključivo oni subjekti koji su od Porezne uprave zatražili i dobili rješenje temeljem kojega im se poslovna godina razlikuje od kalendarske.

Također, poduzetnici kojima se poslovna godina razlikuje od kalendarske i koji pod oznakom vrste izvještaja upisuju oznaku 11, ne mogu predati istovremeno GFI za statističke i druge potrebe i za javnu objavu iz razloga što izvještaj za statističke i druge potrebe moraju popuniti za kalendarsko razdoblje (od 1.01. do 31.12.), dok onaj za javnu objavu sastavlja isključivo za poslovno razdoblje poduzetnika.

Vrlo bitan podatak kojega obveznici upisuju u dijelu općih podataka je oznaka veličine. Obveznici se razvrstavaju temeljem kriterija propisanih člankom 5. Zakona o računovodstvu u: mikro, male, srednje ili velike, ovisno o pokazateljima utvrđenim na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavlja financijski izvještaj. Upisana veličina je bitna jer se temeljem toga podatke određuje obveznost popunjavanja određenih pozicija u godišnjem financijskom izvještaju, dostava propisanih dokumenata za javnu objavu te primjena standarda financijskoga izvještavanja (MSFI ili HSFI). Obveznici se često bune pri definiranju veličine pa tako umjesto pokazatelja utvrđenih u prethodnoj godini, u izvještaj upisuju veličinu utvrđenu temeljem kriterije iz kolone tekućega razdoblja tj. godine za koju se izvještaj podnosi. U ovakvom slučaju, ako se ostvareni rezultati poduzetnika u tekućoj i prethodnoj godini bitno razlikuju, različito određuju veličinu poduzetnika, u GFI-u se javlja greška.

U općem dijelu uz GFI obveznici su dužni iskazati i broj zaposlenih i to prema dva kriterija: prosječan broj zaposlenih tijekom razdoblja i prosječan broj zaposlenih temeljem sati rada. Prosječan broj zaposlenih tijekom razdoblja poduzetnici iskazuju na način da za kalendarsku godinu izračunaju prosjek temeljem pet stanja (1.01., 31.03., 30.06., 30.09. i 31.12.) i u obrazac se unosi cijeli broj. Pod ovom

pozicijom iskazuju se i podaci o eventualno zaposlenim radnicima u inozemstvu. Prosječan broj zaposlenih prema satima rada, računa se na način da se ukupan broj ostvarenih sati rada u godišnjem razdoblju podijeli s brojem mogućih sati rada po jednome radniku u odnosnome razdoblju. Broj mogućih sati računa se kao 40 sati rani tjedan na godišnjoj razini, a pod brojem ostvarenih sati rada u obzir se uzimaju samo zaista, efektivno odrađeni sati rada, dok se ne uključuju sati koji nisu odrađeni: godišnji odmor, državni blagdani, bolovanja na teret poslodavca, plaćeni i neplaćeni dopusti. Najčešće pogreške koje obveznici pri popunjavanju ovih podataka čine su: umjesto prosječnoga broja zaposlenih tijekom razdoblja, pod tom pozicijom upisuju stanje broja radnika na zadnji dan poslovne godine, a umjesto prosječnoga broja zaposlenih prema satima rada upisuju moguće sati rada u promatranome razdoblju. Također, često se izostavlja upisati podatak o broju zaposlenih, a on je vrlo značajan za kasniju analizu podataka iskazanih u godišnjem financijskom izvještaju, a koriste ga uz Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija – Porezna uprava i druga državna tijela i institucije. U obrascu GFI-a, kao i u aplikaciji za obradu, na ovaj podatak ugrađene su kontrole upozorenja u slučaju ako je pod brojem zaposlenih upisan neprimjereno velik broj, ako nije iskazan podatak o broju zaposlenih, a obveznik je u GFI-u iskazao troškove zaposlenih, ali unatoč tome jedan određeni broj obveznika ne obrati pozornost na kontrolu koja mu signalizira moguće pogrešno upisan podatak.

Status autonomnosti podatak je kojega pod općim podacima u GFI-u popunjavaju samo obveznici iz realnoga sektora. Mada su Pravilnikom o obliku i sadržaju dodatnih podataka za statističke i druge potrebe kao dodatni podaci definirani i: status autonomnosti, zemlja sjedišta nadređenog matičnog društva te matični broj nadređenog matičnog društva, ovi podaci nisu sastavni dio obrasca Dodatni podaci, već su navedeni na stranici s općim podacima o poduzetniku (referentna stranica u Excel obrascu).

Ovaj podatak dužni su popuniti svi obveznici predaje GFI-a za statističke i druge potrebe iz realnoga sektora, ali i prilikom popunjavanja izvještaja za javnu objavu. Obveznici koji spadaju u skupinu poduzetnika sukladno članku 4., stavku 2. Zakona o računovodstvu odabiru jednu od ponuđenih šifri: 1, 2, 3, 5, 6, 7 ili 9, ovisno o tome kakav je njihov status bio na zadnji dan izvještajnoga razdoblja. Ostale pravne i fizičke osobe, definirane člankom 4., stavkom 3. Zakona o računovodstvu, u predviđeno polje upisuju oznaku 10. Navedene šifre statusa autonomnosti imaju slijedeće značenje:

- 1) Autonomno (samostalno) društvo koje nije bilo član grupe poduzetnika u tijeku cijeloga izvještajnog razdoblja;
- 2) Ovisno društvo (nema kontrolu nad drugim društvom), kojeg kontrolira nadređeno matično društvo rezident RH;
- 3) Ovisno društvo (nema kontrolu nad drugim društvom), kojeg kontrolira nadređeno matično društvo nerezident RH;
- 5) Matično društvo koje ima kontrolu nad jednim ili više ovisnih društava, ali je i samo pod kontrolom nadređenog matičnog društva rezidenta RH;
- 6) Matično društvo koje ima kontrolu nad jednim ili više ovisnih društava, ali je i samo pod kontrolom nadređenog matičnog društva nerezidenta RH;
- 7) Krajnje matično društvo u grupi poduzetnika (nema nadređeno matično društvo ni u zemlji, ni u inozemstvu);
- 9) Autonomno (samostalno) društvo (nije član grupe na kraju izvještajnog razdoblja), ali je bilo član grupe u dijelu razdoblja, bilo kao ovisno bilo kao matično društvo;
- 10) Ostali obveznici poreza na dobit.

Obveznici koji pod statusom autonomnosti odaberu šifru: 1, 7, 9 ili 10, ne popunjavaju podatke o zemlji sjedišta nadređenog matičnog društva niti matični broj nadređenog matičnog društva jer se radi o društvima koja nisu pod nadzorom drugoga društva. Poduzetnici sa šifrom statusa autonomnosti: 2 ili 5, ne popunjavaju šifru zemlje sjedišta nadređenoga društva iz razloga što se radi o matičnome društvu koje je rezident RH, ali obavezno popunjavaju matični broj nadređenoga matičnog društva. Obzirom da se radi o rezidentu RH, upisani matični broj se provjerava pri učitavanju izvještaja u aplikaciju Registra te je potrebno obratiti pozornost prilikom njegova popunjavanja kako ne bi bio upisan nepostojeći matični broj. Obveznici vrlo često, umjesto matičnoga broja u ovo polje upisuju OIB nadređenoga matičnoga društva i tada im se javlja greška, a ako istu na vrijeme ne otklone prije predaje izvještaja u Finu, izvještaj se neće moći obraditi. Poduzetnici sa šifrom statusa autonomnosti 3 ili 6, obavezno upisuju šifru zemlje sjedišta nadređenog matičnog društva i matični broj, odnosno drugi identifikator, nadređenog društva koje nije rezident RH. Osim provjere potpunosti podataka o statusu autonomnosti, upisani status autonomnosti je povezan i sa popunjavanjem određenih financijskih podataka u računu dobiti ili gubitka i dodatnih podataka.

Obvezan podatak kojega su dužni popuniti svi poduzetnici je i oznaka obveznosti predaje nefinancijskoga izvješća. Obveznost predaje nefinancijskog izvješća propisana je člankom 21.a i 24.a Zakona o računovodstvu. Poduzetnici, obveznici javne objave u GFI-u mogu upisati oznake 1–poduzetnik nije obveznik izrade nefinancijskoga izvješća, 2–Poduzetnik je obveznik izrade nefinancijskog izvješća – sastavni je dio izvješća posloводства, 3–Poduzetnik je obveznik izrade nefinancijskog izvješća – predaje ga kao prilog izvješću posloводства ili 4–Poduzetnik je obveznik izrade nefinancijskog izvješća – kreirano je kao poseban dokument i objavljeno na web stranici poduzetnika, dok druge pravne i fizičke osobe koje su obveznici primjene Zakona o računovodstvu, ali nisu obveznici javne objave, u GFI-u upisuju isključivo oznaku 1. Sukladno članku 21.a Zakona o računovodstvu, obveznici sastavljanja i objave nefinancijskoga izvješća su: veliki poduzetnici koji su subjekti od javnoga interesa i koji na datum bilance prelaze kriterij prosječnoga broja od 500 radnika tijekom prethodne poslovne godine. Oznaka obveznosti predaje nefinancijskoga izvješća dodana je na obrazac GFI-a i popunjava se prilikom popunjavanja GFI-a za statističke i druge potrebe i prilikom popunjavanja GFI-a za javnu objavu. Obveznici sastavljanja nefinancijskoga izvješća odabiru oznake od 2, 3 ili 4, a odabir oznake ovisi o načinu objave nefinancijskoga izvješća. Kada obveznik izvještaj predaje za statističke i druge potrebe, na obrascu odabire istu oznaku koju će upisati i prilikom predaje GFI-a za javnu objavu, razlika je samo utoliko, **ako prilikom predaje GFI-a za javnu objavu odabere oznaku 2 ili 3, nefinancijsko izvješće mora biti sastavni dio ili priloženo uz izvješće posloводства unutar godišnjega izvješća i u tom slučaju će biti javno objavljeno putem aplikacije RGFI-javna objava**, a ako je odabrao oznaku 4 znači da ga obveznik ne prilaže uz dokumentaciju za javnu objavu, već će biti javno dostupan na njegovoj web stranici. Bitno je ispravno popuniti ovaj podatak te ako je odabrana oznaka obveznosti izrade nefinancijskoga izvješća i predaja u Finu kao sastavni dio ili prilog izvješću posloводства zaista postupiti prema odabranoj oznaci. Sukladno člancima 40. Zakona o računovodstvu, Ministarstvo financija provodi nadzor nad izradom i objavom nefinancijskoga izvješća, a Fina je dužna Ministarstvu financija dostaviti popis poduzetnika koji su ispunili zakonski propisanu obvezu sukladno člancima 21.a i 24.a odnosno popis onih koji to nisu učinili.

5. Kontrole uz godišnji financijski izvještaj poduzetnika iz realnoga sektora

Poduzetnici iz realnoga sektora te ostali obveznici plaćanja poreza na dobit: obrtnici, slobodna zanimanja, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, ustanove, druge osobe osnovane zakonom, zadruge i fizičke osobe bez registrirane djelatnosti, godišnji financijski izvještaj popunjavaju na obrascu GFI-POD.

Sadržaj godišnjega financijskog izvještaja za 2023. godinu, propisan je Pravilnikom o izmjenama i dopunama pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (Nar. nov., br. 144/20).

U Excel obrascu GFI-POD ugrađene su računске i logičke kontrole kako na osnovne AOP pozicije GFI-a tako i na pozicije dodatnih podataka. Kontrole su podijeljene na obvezujuće tj. one koje moraju biti zadovoljene kako bi izvještaj bio točan i prihvaćen u Fini te kontrole upozorenja koje nisu obvezujuće. Kontrole upozorenja su postavljene na podatke određenih AOP pozicija i upozoravaju na neku nelogičnost u podacima. Kontrole upozorenja u određenim slučajevima mogu odstupati od propisanoga pravila za iskazivanje podataka na određenoj poziciji, ali dodatno upućuju obveznika da pri popunjavanju još jednom provjeri ispravnost upisanih podataka. Ako su upisani podaci na pozicijama na koje kontrola upozorava zaista ispravni, kontrola upozorenja se može zanemariti.

Obrazac dodatnih podataka kojega obveznici predaju isključivo kada popunjavaju GFI za statističke i druge potrebe, podijeljen je prema logičkim cjelinama koje se odnose na bilančne pozicije (aktiva – pasiva), dio koji se odnosi na pozicije računa dobiti ili gubitka te dio koji se odnosi na investicije i podatke o zaposlenima. Pojedine pozicije dodatnih podataka u ovisnosti su sa podacima iskazanim u bilanci i računu dobiti ili gubitka pa su tako postavljene i kontrole. Sadržaj obrasca dodatni podaci kreiran je prema specifičnim potrebama prvenstveno Državnoga zavoda za statistiku te drugih institucija koje se koriste ovim podacima (Hrvatska narodna banka i Ministarstvo financija – Porezna uprava).

Upute za popunjavanje dodatnih podataka propisao je Državni zavod za statistiku i objavljene su zajedno s ostalim uputama i šiframcima uz obrazac u Excel formatu na Fininoj web stranici.

5.1. Osnovne kontrole pri popunjavanju GFI-a

Najčešće pogreške pri popunjavanju GFI-a odnose se na popunjavanje određenih općih podataka i specifičnih dodatnih podataka u GFI-u za statističke i druge potrebe, dok su pogreške koje se odnose na popunjavanje standardnoga dijela GFI-a zastupljene u manjoj mjeri.

U godišnjem financijskom izvještaju, obveznici iskazuju podatke u koloni tekućega i prethodnoga razdoblja, naravno pod uvjetom da su u prethodnome razdoblju poslovali. Kada popunjavaju podatke na referentnoj stranici (opći podaci), trebaju popuniti podatke za oba razdoblja (prethodno i tekuće razdoblje), pa tako svakako trebaju upisati broj mjeseci poslovanja u oba razdoblja, a isto tako i broj zaposlenih prema oba definirana kriterija. Ako obveznik u prethodnome razdoblju nije poslovaao, tj. ako se radi o novoosnovanome subjektu koji je s poslovanjem započeo u tekućem razdoblju tj. u godini za koju sastavlja GFI, u koloni prethodnoga razdoblja pod broj mjeseci poslovanja i broj zaposlenih upisuje nule. U tom slučaju, subjekt ne popunjava niti podatke u koloni prethodnoga razdoblja GFI-a. Kada je obveznik poslovaao u oba razdoblja, na referentnoj stranici u prethod-

nome razdoblju upisuje broj mjeseci poslovanja, a sukladno tome obavezno popunjava i podatke u koloni prethodnoga razdoblja GFI-a i dodatnih podataka kada izvještaj dostavlja za statističke i druge potrebe.

Prilikom popunjavanja standardnoga dijela GFI-a, najčešće pogreške se dešavaju pri popunjavanju podataka na stavkama 087 – Dobit poslovne godine i 088 – Gubitak poslovne godine. Popunjavanje ovih pozicija povezano je sa rezultatom iskazanim u računu dobiti ili gubitka pa tako podatak pod pozicijom 087 u bilanci mora odgovarati podatku iskazanom pod pozicijom 186 – Dobit razdoblja u računu dobiti ili gubitka, odnosno ako je ostvaren gubitak tada podatak pod oznakom 088 u bilanci mora odgovarati podatku iskazanome pod pozicijom 187 – Gubitak razdoblja u računu dobiti ili gubitka. Obveznici često prilikom popunjavanja izvještaja u bilanci iskažu financijski rezultat koji ne odgovara onome iskazanome u računu dobiti ili gubitka.

Pogreške se također dešavaju pri popunjavanju podataka na stavci 068 – Temeljni (upisani) kapital, naime ova stavka mora biti obavezno popunjena kada izvještaj popunjava subjekt pravnoga oblika d.d. ili d.o.o., vrlo često se dešava da ti obveznici ne popune ovaj podatak te je izvještaj iz toga razloga netočan i ne može se obraditi dok se podatak ne ispravi.

Pozicija pod AOP oznakom 089 – Manjinski (nekontrolirajući) interes, popunjava se samo prilikom popunjavanja konsolidiranoga GFI-a, ali nerijetko obveznici podatak pod ovom pozicijom upišu i pri popunjavanju GFI-a koji se ne odnosi na konsolidaciju. Ova pogreška najčešće se dešava kod onih obveznika koji GFI još uvijek popunjavaju na papirnatim obrascima.

Na referentnoj stranici (opći podaci), dodano je polje za upis statusa autonomnosti subjekta pa je tako upis određenih oznaka povezan i s popunjavanjem podataka u GFI-u. Stoga, oni subjekti koji su pod statusom autonomnosti upisali oznaku 1 – autonomno društvo, nije bilo član grupe u izvještajnome razdoblju, ne mogu popuniti u GFI-u podatke koji se odnose na rezultate ostvarene iz poslovanja unutar grupe. Kada se pod statusom autonomnosti upiše oznaka 1, ne mogu biti popunjeni podaci u računu dobiti ili gubitka pod slijedećim oznakama: 128 – Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe, 131 – Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe, 157 – Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe, 159 – Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnika unutar grupe, 160 – Ostali prihodi s osnova kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe, 161 – Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe, 168 – Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe i 169 – Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe.

Subjekti koji su pod statusom autonomnosti naznačili da se radi o autonomnome društvu, koje nije pripadnik grupe, pažnju trebaju obratiti i pri popunjavanju bilančnih pozicija te i tom slučaju ne upisuju podatke pod one pozicije koje se odnose na grupu.

5.2. Postavljene kontrole na dodatne podatke u GFI-u za statističke i druge potrebe

Kao što je prethodno navedeno, većina pogrešaka, radi specifičnosti podataka, odnosi se na pogreške pri popunjavanju dodatnih podataka u GFI-u kojega obveznici sastavljaju za statističke i druge potrebe. Mada su u obrascu u Excel formatu postavljene kontrole s tumačenjima, obveznici ih često zanemare ili pogrešno protumače radi specifičnosti podataka te izvještaj u Finu predaju s greškom.

Kao i u dijelu bilance i računa dobiti ili gubitka, tako je i u dodatnim podacima popunjavanje određenih stavki povezano s prethodnom, na referentnoj stranici, odabranom oznakom statusa autonomnosti. Ako je poduzetnik pod statusom autonomnosti upisao šifru 1 – autonomno (samostalno društvo), u obrascu dodatni podaci taj poduzetnik ne iskazuje podatke ostvarene unutar grupe definirane u obrascu, a to su podaci pod slijedećim AOP oznakama: 240 – Prihod od prodaje s poduzetnicima unutar grupe, rezidentima RH, 243 – Prihod od trgovine ostvaren s poduzetnicima unutar grupe, rezidentima RH, 261 – Troškovi prodane robe s poduzetnicima unutar grupe, rezidentima RH i 296 – Bruto investicije u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu unutar grupe, rezidentima RH.

U dodatnim podacima iskazuje se samo dio bilančnih pozicija, a odnose se uglavnom na dane i primljene zajmove. Zajmovi su podijeljeni prema skupini dužnika / vjerovnika i to prema: kućanstvima i obrtima, nefinancijskim poduzećima i nerezidentima, a podaci se iskazuju pod AOP pozicijama od 229 do 239. Podatke upisane pod ovim AOP oznakama potrebno je usporediti s podacima iskazanim u bilanci, a koji se odnose na kratkoročne i dugoročne dane i primljene zajmove te kredite i predujmove. Na ovim pozicijama postavljene su samo kontrole upozorenja što znači da kontrola ne mora nužno biti zadovoljena, ali upozorava kako podaci iskazani za odabranu skupinu dužnika / vjerovnika ne bi smjeli biti veći od ukupnoga iznosa danih, odnosno primljenih zajmova ili trgovačkih kredita i predujmova iskazanih pod odgovarajućim pozicijama u bilanci.

Pozicije prihoda u dodatnim podacima iskazuju se prema različitim kriterijima, pa je tako posebno izdvojena pozicija pod AOP oznakom 240 – Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe, rezidentima RH. Ovaj podatak povezan je s podatkom iskazanim pod AOP oznakom 128 – Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe, u računu dobiti ili gubitka. U dodatnim podacima, pod AOP oznakom 240 iskazuju se samo oni prihodi od prodaje ostvareni unutar grupe s rezidentima RH, stoga podatak iskazan pod AOP 240 treba biti manji ili jednak podatku iskazanome pod AOP oznakom 128 u računu dobiti ili gubitka.

Prihodi od prodaje unutar grupe ostvareni s nerezidentima RH (razlika AOP oznaka 128 i 240) moraju biti manji ili jednaki stavci Prihodi od prodaje u inozemstvu, AOP 253 istu je potrebno zadovoljiti i za kolonu prethodne godine, ako se ista popunjava.

Prihodi su u obrascu dodatnih podataka razvrstani i prema djelatnostima koje obveznici obavljaju, a ti podaci također su u ovisnosti o poslovnim prihodima iskazanim u računu dobiti ili gubitka. Prihodi po djelatnostima iskazuju se pod AOP oznakama od 241 do 251, a obuhvaćaju prihode od: industrijske djelatnosti, trgovine, građevinske djelatnosti – radovi na zgradama i ostalim građevinama, prihode od poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, prihode od djelatnosti pružanja smještaja i usluživanja hrane i pića, prihode od djelatnosti prijevoza i skladištenja, izdavačkih, filmskih, telekomunikacijskih, informacijskih i djelatnosti računalnog programiranja te emitiranja programa, prihode od ostalih djelatnosti (financija, osiguranja, nekretnina, inženjerstva, znanosti, promidžbe, putničkih agencija, obrazovanja, zdravstva, umjetnosti i drugih djelatnostima prema uputama). Suma prihoda iskazanih prema djelatnostima koje obveznik obavlja, a koji su iskazani pod AOP pozicijama: 241, 242, 245, 246, 248, 249, 250 i 251, treba odgovarati sumi prihoda od prodaje unutar grupe i izvan grupe iskazanih pod AOP oznakama 128 i 129 u računu dobiti ili gubitka. Podatak pod AOP oznakom 243 – Prihod od trgovine ostvaren s poduzetnicima unutar grupe, rezidentima RH ne uključuje se u sumu prihoda prema djelatnosti iz razloga što taj podatak čini dio prihoda od trgovine iskazan pod AOP oznakom 242 i mora biti manji

od njega. Podatak pod AOP oznakom 244 – Prihod od posredništva (provizija od posredovanja), također nije posebno uključen u sumu prihoda po djelatnostima iz razloga što se radi samo o posebno iskazanome prihodu obračunatom od posredništava koji je već obuhvaćen ukupnim prihodima od trgovine pod AOP oznakom 242 te mora biti manji od njega. U sumu prihoda prema djelatnostima, ne uključuje se niti podatak pod AOP oznakom 247 – Prihod o građevinske djelatnosti kao podugovaratelj (proizvođač) jer su ti prihodi već prethodno iskazani pod AOP oznakama 245 – Prihod od građevinske djelatnosti – radova na zgradama ili 246 – Prihod o građevinske djelatnosti – radova na ostalim građevinama. Stoga podatak iskazan pod AOP oznakom 247 mora biti manji ili jednak zbroju podataka iskazanih pod AOP oznakama 245 i 246.

Prihode od prodaje, u obrascu dodatni podaci, potrebno je iskazati i prema rezidentnosti kupca pod AOP oznakama 252 – Prihodi od prodaje u zemlji i 253 – Prihodi od prodaje u inozemstvu. Suma tih prihoda treba odgovarati sumi podataka iskazanih u računu dobiti ili gubitka pod AOP oznakama 128 – prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe i 129 – prihodi od prodaje s poduzetnicima izvan grupe.

Podatak pod AOP oznakom 254 – Kapitalizirana proizvodnja za vlastite potrebe, odnosi se na dio prihoda na temelju upotrebe vlastitih proizvoda i usluga koji se odnosi na obračunanu vrijednost s osnove upotrebe za investicije u dugotrajnu imovinu te taj podatak ne smije biti veći od podatka iskazanoga pod AOP oznakom 130 – Prihodi na temelju uporabe vlastitih proizvoda, robe i usluga u računu dobiti ili gubitka.

Podatak pod AOP oznakom 255 – Ostali poslovni prihodi ostvareni s poduzetnicima unutar grupe rezidentima RH, dio je prihoda iskazanih pod AOP oznakom 131 – Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe u računu dobiti ili gubitka, a odnosi se samo na one prihode ostvarene s članicama grupe rezidentima RH te ne smije biti veći od podatka iskazanoga pod AOP oznakom 131.

Pod AOP oznakom 258 – Prihod od poslovnog najma nekretnina, opreme i slično – iskazuju se prihodi obračunani od poslovnog iznajmljivanja nekretnina, opreme, transportnih sredstava i sl., osim prihoda od financijskog najma / leasinga i prihoda od najma zemljišta. Obzirom da se u ovome slučaju posebno iskazuje dio prihoda već iskazanih pod AOP oznakom 251 – Prihod od ostalih djelatnosti (odnose sa na djelatnosti L – Poslovanje nekretninama i N – Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, podatak iskazan pod AOP oznakom 258 mora biti manji ili jednak podatku iskazanome pod AOP oznakom 251.

Troškovi prodane robe s poduzetnicima unutar grupe, rezidentima RH (AOP 261), dio je podatka iskazanoga pod AOP oznakom 137 – Troškovi prodane robe te ne smije biti veći od njega.

Ako je poduzetnik poslovao, tj. ako je popunio obrazac dodatni podaci, tada bi trebao iskazati i podatak pod AOP oznakom 262 – Troškovi energije te podatak pod AOP oznakom 263 – Tekući izdaci za odvoz i zbrinjavanje otpada, odvodnju i tretman otpadnih voda te ostali tekući izdaci za zaštitu okoliša. Obzirom na sadržaj podataka koji bi se na tim oznakama trebali iskazati, evidentno je da bi navedene troškove trebao iskazati svaki poduzetnik koji je poslovao u razdoblju za koji izvještaj popunjava. Podaci pod AOP oznakom 262 – Troškovi energije, obuhvaćaju obračunate troškove energije potrošene u obavljanju djelatnosti poslovnog subjekta (proizvodnja dobara i/ili pružanju usluga te u administraciji, upravi i prodaji), koje u pravilu plaća svaki poslovni subjekt (iznimka su slučajevi kad račun za poslovni subjekt plaća najmodavac, povezano poduzeće i sl.). Uključeni su troškovi električne energije, plina, pare, goriva,

motornog ulja, mazuta, ulja za loženje, ugljena, drva i sl. Isključuju se energetske proizvodi kupljeni kao sirovina ili kao roba za daljnju prodaju u nepromijenjenom stanju. Tekući izdaci za odvoz i zbrinjavanje otpada, odvodnju i tretman otpadnih vodota ostali tekući izdaci za zaštitu okoliša – AOP 263, obuhvaćaju izdatke nastale zbog narušavanja okoliša koje proizlazi iz operativnih djelatnosti tvrtke. Uključene su javne naknade i izdaci (npr. za odvoz i tretman otpada, odvodnja i tretman otpadnih voda i dr.), izdaci u vlastitoj režiji te troškovi za vanjske usluge zaštite okoliša. U pravilu, ima ih svaki poslovni subjekt, iznimka su slučajevi kada račun umjesto poslovnoga subjekta plaća najmodavac, povezano poduzeće i sl. Međutim, ako na navedenim oznakama obveznik ne iskaže podatke jer troškova s te osnove nema evidentiranih u svojim poslovnim knjigama izvještaj radi toga neće biti netočan. Kako bi se izbjeglo dvostruko prikazivanje podatka, poslovni subjekti koji se bave djelatnostima vezanim uz pružanje usluga zaštite okoliša (komunalne i slične djelatnosti) pod ovu stavku ne uključuju svoje prihode od naknada za zaštitu okoliša tj. iznose koje su fakturirali drugima.

Na AOP oznaci 268 Troškovi usluga dugoročnog i operativnog leasinga materijalne imovine obuhvaćaju se svi obračunani troškovi na temelju primljenih faktura za poslovni/operativni leasing dugotrajne materijalne imovine duži od jedne godine. Ti troškovi obuhvaćaju sve troškove koji se u izvještajnim godinama odnose na zakupnine/najamnine nekretnina, operativni leasing opreme i prijevoznih sredstava te troškove za srodne usluge vezane za prijevoz. Ovdje se ne obuhvaća financijski leasing.

Podatak pod AOP oznakom 283 – Uvoz (uključuje i stjecanje) u razdoblju obuhvaća vrijednost uvezenih dobara i usluga izvan granica RH uključujući i ona dobra i usluge sa područja zemalja članica Europske unije. Pri iskazivanju podataka pod ovom AOP pozicijom nije se ništa mijenjalo. Mada je Hrvatska od 1. srpnja 2013. g. članica EU, dobra i usluge nabavljena na području EU smatraju se stjecanjem. Pod ovom AOP pozicijom namjera je iskazati podatke o svim dobrima i uslugama nabavljenim izvan tuzemnoga područja što uključuje i područje EU. Pod ovom se pozicijom iskazuju vrijednosti uveznoga materijala, sirovina, poluproizvoda, rezervnih dijelova, sitnog inventara, autoguma, ambalaže, proizvoda, robe, usluga, softvera, hardvera te dugotrajne imovine u promatranome razdoblju. Iskazuje se i neposredni uvoz i uvoz ostvaren preko posrednika. Pod ovom AOP oznakom iskazuje se i podatak o uveznoj opremi bez naknade, u slučaju kada postoji samo carinska deklaracija. Ne iskazuje se vrijednost privremenoga uvoza u svrhu izvoza (lohn poslovi).

Bruto investicije u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu – ukupno (AOP 288) sumarna je pozicije podataka iskazanih pod AOP oznakama 289 – Bruto investicije u građevine, 290 – Bruto investicije u strojeve i opremu, 291 – Bruto investicije u prijevozna sredstva i 292 – Bruto investicije u ostalu materijalnu imovinu i nematerijalnu imovinu (biološka imovina, investicije u istraživanje i razvoj, softver, baze podataka i druga materijalna imovina) i obuhvaća samo investicije ostvarene tijekom izvještajne godine. Ostale stavke koje se odnose na investicije iskazane pod AOP oznakama: 293 – Nabava zemljišta ukupno (građevinsko i negrađevinsko), 294 – Bruto investicije samo u novu dugotrajnu imovinu, AOP 295 – Bruto investicije u opremu, tehnologije, pogone i procese povezane sa zaštitom okoliša (za prevenciju, tretman i kontrolu zagađenja) i AOP 296 – Bruto investicije u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu, stečenu od poduzetnika unutar grupe, rezidenata RH. AOP 296 obuhvaća samo onaj dio investicija iskazanih pod AOP-ima 288 i 293, koji se odnosi na stjecanje već od prije postojeće dugotrajne imovine, koja se i prije stjecanja sa vaše strane evidentirala kao

takva kod onog poduzetnika unutar grupe, rezidenta RH, od kojeg je nabavljena. Na potpunost tih podataka postavljene su kontrole upozorenja obzirom da podaci iskazani pod AOP oznakama koji se odnose na investicije ne mogu biti veći od ukupno iskazanih bruto investicija pod AOP oznakom 288.

Broj neplaćenih osoba (neplaćeni obiteljski radnici, vlasnici bez ugovora o radu, volonteri, privremeno odsutne osobe kojima naknada ne osigurava poslodavac i drugi – AOP 297 – pod ovom pozicijom iskazuju se podaci o osobama koje rade kod poslovnoga subjekta, ali od njega ne primaju naknadu za obavljene posao. Osobe koje se iskazuju pod ovom pozicijom ne smiju biti zaposlenici drugoga poslovnoga subjekta kod kojega bi im bilo „glavno zaposlenje“. U ovome slučaju se radi o prosječnom broju neplaćenih osoba, unutar cijele godine, neovisno o tome u kojem dijelu godine je poslovni subjekt radio, stoga se podatak koji se upisuje pod ovom pozicijom računa se kao prosjek stanja na dan 1. siječnja i zadnji dan svakoga tromjesečja, ako je broj između 0 i 1 upisuje se 1. Podatak iskazan pod ovom AOP pozicijom u pravilu ne bi trebao biti veći od prosječnoga broja zaposlenih krajem razdoblja iskazanoga na stranici općih podataka uz GFI.

6. Godišnji financijski izvještaji poduzetnika iz financijskoga sektora

U skupini obveznika predaje godišnjih financijskih izvještaja za statističke i druge potrebe iz financijskoga sektora nalaze se kreditne institucije (banke, štedne banke, stambene štedionice), društva za osiguranje i reosiguranje, leasing društva, kreditne unije, društva za upravljanje UCITS fondovima i alternativnim investicijskim fondovima, mirovinska društva koja upravljaju obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, zatvoreni alternativni investicijski fondovi, investicijska društva, društva za zastupanje, odnosno društva za posredovanje u osiguranju i reosiguranju, mirovinska osiguravajuća društva, središnje klirinško depozitarno društvo, središnje druge ugovorne strane i faktoring društva. Premda se radi o vrlo malome broju subjekata, prema obradi GFI-a za 2022. g. ukupno ih je evidentirano oko 460, obveza sastavljanja financijskih izvještaja za svaku skupinu subjekata regulirana je posebnim propisom što je rezultiralo sa trinaest različitih izvještaja za skupinu financijskih institucija. Sadržaj godišnjih financijskih izvještaja za 2023. g. za poduzetnika iz financijskoga sektora promijenjen je u odnosu na izvještaje korištene za 2022. g. za: Društva za osiguranje i reosiguranje, Mirovinska osiguravajuća društva, Središnje klirinško depozitarno društvo i dodan je novi obrazac za Središnje druge ugovorne strane. Za ostale subjekte iz financijskoga sektora sadržaj obrazaca godišnjih financijskih izvještaja za 2023. g. nepromijenjen je u odnosu na obrasce primjenjivane za 2022. g., ali su verzije svih obrazaca izmijenjene radi promjene valute tj. obveze iskazivanja podataka u eurima, na dvije decimale. Dodatni podaci u godišnjim financijskim izvještajima poduzetnika iz financijskoga sektora vezuju se isključivo na pozicije iz Računa dobiti i gubitka i nisu mijenjani u odnosu na one koje su obveznici popunjavali za 2022. g.

Obzirom na vrlo mali broj obveznika koji financijske izvještaje predaju na posebno za njih, od strane HANFE ili HNB-a propisanim obrascima te na činjenicu da se radi o specifičnim subjektima koji GFI dostavljaju isključivo u Excel formatu, u popunjavanju standardnoga dijela GFI-a nema nekih posebnih grešaka, a dodatni podaci za statističke i druge potrebe u pravilu predstavljaju analitički raščlanjene pozicije računa dobiti ili gubitka. Nejasnoće pogreške, u pravilu se javljaju prilikom ispunjavanja općih podataka o obvezniku na referentnoj stranici, a one su navedene pod točkom 4. ovoga članka.

Razlika pri popunjavanju općih podataka o obvezniku, kod subjekata koji spadaju u skupinu financijskih institucija i poduzetnika realnoga sektora je u određivanju veličine. Naime, svi subjekti financijskoga sektora, osim kreditnih unija, sukladno članku 5., stavku 5., točki 2. Zakona o računovodstvu razvrstani su kao veliki poduzetnici te se za njih veličina ne utvrđuje temeljem ostvarenih rezultata tj. iskazanih podataka u GFI-u o: imovini, ukupnim prihodima i broju zaposlenih. Također, subjekti iz financijskoga sektora u dijelu općih podataka ne popunjavaju oznaku statusa autonomnosti koja je za subjekte iz realnoga sektora obvezna.

7. Prekršajne odredbe radi ne predaje GFI-a i druge propisane dokumentacije u Finu

Poduzetnici koji ne dostave u Finu GFI i drugu propisanu dokumentaciju sukladno rokovima propisanim člankom 30. Zakona ili ne dostave GFI za statističke i druge potrebe sukladno članku 32. Zakona, podliježu sankcioniranju prema članku 42. Zakona. Za ne postupanje sukladno Zakonu i ne dostavljanje GFI-a za statističke i druge potrebe i radi javne objave propisane su novčane kazne za pravnu osobu te za odgovornu osobu poduzetnika.

Oni poduzetnici koji su poslovno neaktivni te u poslovnim knjigama nemaju evidentiranu imovinu niti obveze, nisu dužni dostaviti GFI i propisanu nestandardnu dokumentaciju radi javne objave kao niti GFI za statističke i druge potrebe, ali su dužni do 30. travnja tekuće godine za prethodnu, dostaviti Izjavu o neaktivnosti sukladno čl. 30. st. 9. Zakona, ako to nisu učinili također su u postupku prekršaja te će se naći na popisu kojega će Fina kreirati radi pokretanja prekršajnih postupaka.

Sukladno zakonskim ovlastima, Fina po isteku zakonski propisanih rokova za predaju GFI-a kreira popis obveznika iz baze registriranih poduzetnika zaprimljene od sudskega registra te baze obveznika poreza na dobit zaprimljene od Porezne uprave, za koje ne postoji evidentiran GFI za promatranu godinu tj. koji isti nisu predali u Finu ili ga nisu predali u zakonski propisanome roku te će protiv tih poduzetnika, pravnih i fizičkih osoba obveznika poreza na dobit i odgovornih osoba pokrenuti prekršajni postupak.

Za poduzetnika, odnosno pravnu i fizičku osobu iz članka 4. stavka 3. Zakona propisana je novčana kazna u iznosu od 1.320,00 do 13.270,00 eura, dok novčana kazna za odgovornu osobu poduzetnika iznosi od 660,00 do 2.650,00 eura.

Pri izdavanju prekršajnih naloga, primjenjuje se najniža novčana kazna propisana člankom 42., Zakona i to za poduzetnika, odnosno pravnu i fizičku osobu iz članka 4., stavka 3. Zakona 1.320,00 eura, a za odgovornu osobu poduzetnika 660,00 eura. Ove novčane kazne primjenjuju su na one obveznike koji neuredno izvršavaju obveze

propisane Zakonom o računovodstvu niti ranijih godina nisu predavali GFI za neku od propisanih namjena. Za one obveznike koji su u prethodne tri godine uredno ispunjavali zakonom propisane obveze tj. ovo im je prvo počinjenje prekršaja po istoj osnovi ili su osnovani u godini za koju je izdan prekršajni nalog, a uvažavajući odredbe čl. 36. i 37. Prekršajnoga zakona (Nar. nov., br. 107/07 sa svim izmjenama i dopunama do 114/22), novčana kazna je umanjena te se u tom slučaju primjenjuje kazna u iznosu od 280,00 eura za pravnu ili fizičku osobu obveznika poreza na dobit iz članka 4., stavku 3. Zakona, a za odgovornu osobu poduzetnika u iznosu od 40,00 eura.

8. Zaključak

Svi obveznici poreza na dobit dužni su do 30. travnja 2024.g., za 2023. g., u Finu predati GFI za statističke i druge potrebe, odnosno Izjavu o neaktivnosti ako su bili poslovno neaktivni te u poslovnim knjigama nemaju evidentiranu imovinu ni obveze.

Poduzetnici iz članka 4., stavka 2. Zakona, osim za statističke i druge potrebe dužni su sastaviti i predati u Finu GFI i ostalu propisanu dokumentaciju za javnu objavu u roku od šest mjeseci po isteku poslovne godine, odnosno devet mjeseci za konsolidirani GFI.

Podaci u godišnjem financijskom izvještaju koje obveznici popunjavaju za 2023. g. i usporedni podaci za prethodnu, 2022. g., iskazuju se u eurima, na dvije decimale.

Pri sastavljanju godišnjih financijskih izvještaja za statističke i druge potrebe, uz bilancu i račun dobiti i gubitka obvezno se popunjava i obrazac dodatnih podataka koji je sastavni dio svakoga godišnjeg financijskog izvještaja, ovisno o vrsti obveznika tj. poduzetnicima iz realnoga sektora ili financijskim institucijama.

Upute za popunjavanje dodatnih podataka propisao je Državni zavod za statistiku i objavljene su na Fininoj web stranici uz obrazac. U obrascima u Excel formatu su ugrađene i propisane logičke kontrole koje povezuju određene stavke dodatnih podataka sa onima iz bilance i računa dobiti i gubitka te definiraju odnose pojedinih stavki unutar dodatnih podataka. Eventualne pogreške uz postavljene kontrole upućuju na moguću neispravnost podataka te je u tom slučaju potrebno još jednom provjeriti i eventualno ispraviti upisane podatke.

Sadržaj godišnjih financijski izvještaja poduzetnika iz realnoga sektora nepromijenjen je u odnosu na GFI kojega su poduzetnici popunjavali za 2022. g. dok su sadržajno izmijenjeni i obrasci GFI-a određenih obveznika iz financijskoga sektora koji su pod nadzorom HANFE. Međutim, radi uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, izmijenjeni su obrasci godišnjih financijskih izvještaja svih obveznika i u Excel formatu su dostupni na Fininoj web stranici: www.fina.hr, dok je obrazac GFI-POD u papirnatom obliku dostupan i u prodaji u Narodnom novinama.

Bilješke
